

Дутка Наталія Євгенівна, *головний казначей відділу видатків та обслуговування розпорядників коштів й інших клієнтів УДКСУ в м. Тернополі*

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Важливе місце у бюджетному процесі відіграє казначейська система виконання Державного бюджету України. Її функціонування дає можливість на підставі чітко визначених обсягів реальних потреб найраціональніше проводити оптимізацію бюджетних потоків, забезпечувати безперервне фінансування всіх учасників бюджетних відносин, робити процес виконання бюджету прозорішим та ефективнішим.

Державна казначейська служба України є центральним органом державної влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Державна казначейська служба України як орган оперативного управління бюджетними коштами акумулює кошти платників податків, розпорядників бюджетних коштів та інших клієнтів на єдиному казначейському рахунку, а інформація про конкретно здійснені операції з ними, їхня економічна суть відображається на рахунках, відкритих для їхніх власників на відповідному рівні органів Державної казначейської служби.

Суть касового виконання державного бюджету полягає у прийнятті розрахункових документів на виплату податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджету, зарахуванні доходів на рахунки відповідних бюджетів, зберіганні грошових коштів бюджету,

видаванні цих коштів на заходи, передбачені бюджетом, та веденні відповідного обліку й звітності. Також, цей процес становить складну систему фінансових відносин, пов'язаних із формуванням, забезпеченням, розподілом і використанням централізовано зібраних коштів на державному рівні.

Під касовим виконанням державного бюджету розуміють процес, що передбачає дотримання відповідних вимог, основними з яких є [1]:

- відкриття рахунків із виконання бюджету в системі органів Державної казначейської служби;

- здійснення видатків, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний рік, у межах реальних надходжень і в терміни, що дають можливість виконати відповідну бюджетну програму й погасити державний борг;

- проведення процедур попереднього й поточного контролю під час здійснення витрат.

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає наступні складові [2]:

- розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;

- контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;

– ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України;

– здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

Казначейство України веде бухгалтерський облік усіх надходжень Державного бюджету України та за поданням органів, що контролюють управління надходжень бюджету, здійснює повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету. Бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання Державного бюджету України здійснюють органи Казначейства України у порядку, встановленому Міністерством фінансів України. Цей облік має відображати всі активи та зобов'язання держави. Казначейство України забезпечує достовірність інформації про виконання Державного бюджету України.

Разом з тим, казначейство відповідно до покладених на нього завдань та в установленому законодавством порядку здійснює контроль за [3, с. 15]:

– веденням бухгалтерського обліку надходжень і витрат державного та місцевих бюджетів, складанням і поданням розпорядниками й одержувачами бюджетних коштів фінансової та бюджетної звітності;

– бюджетними повноваженнями під час зарахування надходжень бюджету;

– відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету;

– відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів бюджетних

зобов'язань відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (при застосуванні програмно-цільового методу в бюджетному процесі);

– відповідністю платежів узятим бюджетним зобов'язанням і відповідним бюджетним асигнуванням;

– дотриманням правил за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті;

– дотриманням розпорядниками й одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами вимог законодавства у сфері закупівель у частині наявності, відповідності та правильності оформлення документів.

За допомогою Казначейства забезпечується економія бюджетних коштів, а також вчасне фінансування захищених статей видатків (в тому числі за допомогою механізму покриття тимчасових касових розривів).

Діяльність органів Казначейства спрямована на забезпечення економії бюджетних коштів. Це стає можливим за рахунок:

– контролю за цільовим використанням коштів;

– економії на платі за банківське розрахунково-касове обслуговування;

– немає потреби сплачувати відсотки за банківськими кредитами, які необхідно було б залучати для покриття тимчасових касових розривів;

– здійснення контролю за дотриманням законодавства про закупівлі за державні кошти.

Здійснюючи казначейське обслуговування бюджетних коштів при виконанні державного бюджету Казначейство України взаємодіє з усіма учасни-

ками бюджетного процесу, у тому числі з головними розпорядниками, розпорядниками і одержувачами бюджетних коштів. В процесі взаємодії Казначейство України проводить комплекс організаційних процедур щодо забезпечення обліку надходжень та видаткових операцій, контролю за ефективним використанням та цільовим спрямуванням коштів державного бюджету та формування фінансової звітності про виконання бюджету.

З метою удосконалення взаємодії органів Казначейства України з розпорядниками бюджетних коштів, на наш погляд, необхідно розробити та запровадити:

– систему електронного документообігу з елементами санкціонування електронних документів;

– єдиний програмний продукт, який використовуватиметься органами Каз-

начейства України та розпорядниками бюджетних коштів;

– єдиний інформаційний ресурс (портал) для розміщення нормативно-правової та довідкової інформації, методичної підтримки спеціалістів бюджетних установ, висвітлення інформації про проведення державних закупівель, встановлених порушень бюджетного законодавства, що сприятиме підвищенню ефективності бюджетних видатків та оптимізації управління підвідомчими бюджетними установами, дозволить впроваджувати механізм моніторингу якості фінансового менеджменту в підвідомчих установах;

– уніфікувати процеси обліку і звітності;

– підвищити рівень бюджетно-правової відповідальності головних розпорядників, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Дейкало Л.Є. Взаємодія органів казначейства України з розпорядниками бюджетних коштів державного бюджету, шляхи вдосконалення / Л.Є. Дейкало, А.Ю. Чубак // Ефективна економіка. – 2015. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
3. Паскаренко Л. Застосування органами казначейства заходів впливу за порушення бюджетного законодавства / Л. Паскаренко // Казна України. – 2015. – № 6. – С. 15–19.
4. Огданський М. Країні потрібна сучасна, динамічна система моніторингу виконання бюджетів / М. Огданський // Казна України. – 2011. – № 2. – С. 40–43.
5. Литвиненко Л. Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі як складова програми економічних реформ / Л. Литвиненко // Казна України. – 2011. – № 3. – С. 16–18.

Калуцька Леся Богданівна, головний спеціаліст-економіст відділу статистики ведення та контролю даних в Тернопільській обл.

УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

Кожна демократична держава на протязі свого існування потребує знань

своїх інформаційних потреб. Вивченням економічно-соціального станови-